

Mestna podjetja.

Kopalnice: Parne, kadne in pršne kopeli vsak četrtek, petek in soboto od 8h do 20h.

Klavnica in hladilnica moderno urejena, na razpolago mesarjem in izvoznikom.

Oznanjevalni urad:

Izvršuje vsa naročila na 55. mestih kar najtočneje.

Drugo

NARODNA

Letnik II
Štev. 4.

Uredništvo in upravništvo Ptuj, Panonska ulica 5.
Rokopisi se ne vračajo.
Celoletna naročnina Din 28.—, Čekovni račun 14105.

PTUJ, 28. novembra 1931.

Cena oglasom: Cela stran Din 1.200.—, 1/2 strani 600.—, 1/4 strani Din 300.—, 1/8 strani Din 150.—, 1/16 Din 75.—, mali oglasi: beseda 50.—. Večkratne objave po dogovoru.

Drago Kveder:

Vsesplošna gospodarska kriza in njeni vzroki.

Splošne nadproizvodnje vseh življenjskih potrebščin v resnici dozda še nikdar ni bilo, ako proizvodnjo dobrih primerjamo s potrebo milijonov bednih, ki trpe pomanjkanje najnujnejšega.

Z ozirom na potrebe naroda tudi nadproizvodnje ne more biti.

Ako pa primerjamo produkcijo življenjskih potrebščin s kupno močjo širših plasti naroda, potem pa je seveda opravičeno govoriti o veliki nadprodukciji.

Kmetje, delavci, javni in privatni uslužbenci nimajo skoro nobene kupne sile več; to je istina. V isti meri pa je zrasla produktivna moč podjetij vsled stalnega racionaliziranja produkcije.

Naj pojasnimo pojem racionaliziranja produkcije! Racionaliziranje obratov pomeni umneš in izdatnejši način proizvodnje z uveljavo vedno boljših strojev. Navadno so pa ti stroji obnem takšni, da jim mogoče z njimi tudi v večji meri izkoristiti vse telesne in duševne sile delavcev, tako da jih ni v racionaliziranem obratu mnogo manj treba, nego prej. Posledica takega napredka v produkciji je do sedaj samo ogromna brezposelnost delavcev.

Tako smo hitro prišli do predmeta o katerem hočemo podati pojasnila, namreč do vzrokov gospodarske krize.

Najbolje bomo umevali to gospodarsko krizo, ako si pri teh besedah mislimo bolezen človeške družbe ali takozvano socialno bolezen. Právzaprav je gospodarska kriza le simptom ali znamenje, da je človeška družba, odnosno da je socialno življenje bolno.

Kaj je bolno v socialnem življenju, na čem boleha človeška družba?

Ogovor na to ni lahko najti, a še težje ga je povedati. Kmetje, delavci, slabo plačani uslužbenci, ki morajo že od nekdanj naporno delati in se odrekati večinoma nabavi najrazličnejših potrebščin, niso zakrivila boleznosti človeške družbe, najmanj pa še pri nas. No, gospodarska kriza je zato tudi povsod v drugih državah menda še hujša nego pri nas.

Beda in pomanjkanje nastajajo vedno iz pogrešnih človeških dejanj. Pogrešna dejanja pa izvirajo iz pogrešnih grešnih dejanj pa izvirajo iz pogrešnih misli, nazorov in idej. Pogrešna miselnost pa izvira večinoma iz pretirane sebičnosti (egoizma) v raznovrstnih svojih oblikah. Tako pridemo končno do tega, da je sedaj gospodarska kriza v istini le simptom večje krize, namreč duševne krize, ki jo mora človeštvo sedaj in še nekaj časa v bodočnosti preboleti.

Oglejmo si malo najvažne ša kriva dejanja, ki izvirajo iz duhovno-duševne krize, v kateri se nahaja človeštvo.

1. Neprestano ogroževanje nekaterih držav, ki se nečejo sprijazniti z dejstvom, da bi nekdanj zatirani in izkoriščani brezpravni narodi smeli svobodno živeti v lastnih svojih državah. To stalno ogroževanje stopnjuje nezaupanje gospodarskih krogov vsake

Najnovejša poročila.

Ob 25-letnici smrti pesnika Simona Gregorčiča.

Iz Primorja, domovine goriškega slavca, katerega 25-letnico smrti slavi ves kulturni svet, smo prejeli v objavo sledečo pesem:

Ko Tvoje zlato grlo nam je onemelo v oporoki: „Mojo srčno kri škropite!“ tedaj zadel si naše knjige parazite, ki Te obsodili so na — razpelo...

Karkoli kdaj srce je Tvoje pelo, nam razodelo je zaklade skrite, sovragom Doma braš si Ti levite in Tvoje petje je naš dom ogrelo...

Cetrtolet'a spavaš v hladni jami, proroštvo Tvoje žalno se je izpolnilo: Tvoj bedni rod rosi Ti grob — a solzam...

Krivice zdaj nas tlačijo očite: vsi ječimo pod sovraga kruto silo, a lek nam Tvoje geslo: „Mojo srčno kri škropite!“.

Preganjanje slovenske duhovščine brez prestanka.

Glasom poročil iz Gorškega, je bil v Bilani pri Gorici nenadoma in brez povišja aretiran domači župnik Ivan Kos. Laški miličniki so ga odvedli v goriške zapore. Poročilo nam daje žalostno zagotovilo, da je pričakovati še nadaljnjih aretacij slovenskih duhovnikov. Vse to se nemoteno dogaja v okolju fašistične Italije, kjer ima rimski papež, poglavar katoliške cerkve svojo prestolnico in se tako preganjanja gotovo ne vrši o brez vednosti svoje stolice, ki je proti fašizmu preveč popustljiva.

Redki katoliški duhovniki so kot slovenski dušni pastirji, kateri so edini duševni voditelji in tolažniki svojih vernih preganjancev, ki so ostali na o-

plenjeni zemlji, so pravi legendarni mučeniki za vero, narodnost in grudo.

Ves kulturni svet se zgraža nad postopanjem Musolinjevih satrapov, kar ima svojo žalostno primero v časih okrutnega Nerona.

Vsaka nadutost se kaznuje in zgodovina je maščevalka vseh krivic.

Po vidovitem reku iz svetega pisma: „Uda il bom pastirja in čreda se bo razkropila“ so vzeli na zahtevo fašističnih voditeljev trpečemu ljudstvu škofa ter ga nadomestili z zagrezenim laškim duhovnikom, ki ne razume slovenskega jezika... Kalvarija, kakor jo je preroško gledal pred četrto stoletja onemeli goriški slavec — Simon Gregorčič.

Vojna na Daljnem vshodu.

Sovjetski vojni minister Vorošilov.

Poveljnik japonskih čet v Mandžuriji general Minami.

Največje varčevanje v občinskih upravah.

Kako se sedanja narodna vlada trudi, da bi v splošni gospodarski krizi zaščitila tudi občine ter jih obvarovala velikih izgub, dobro se zavedajo, da je občina zveza družin, srez zveza občin, zveza srezov banovina, zveza banovin državo, je finančni minister izdal z ozirom na potrebo splošnega varčevanja (štednje) sledečo naredbo:

1. Občinske proračune za leto 1932 je treba brezpogojno znatno reducirati napram prejšnjim. Vsako potrebo v proračunu za l. 1932 je treba najskrbneje preceniti, vse pa, kar je luksuzne prirode in ne bi odgovarjalo potrebi v pravem smislu te besede, naj se črta. Ugotoviti virov dohodkov naj se posveti čim večja pozornost. Znosnost in pravičnost bremen mora biti zajamčena, a pri tem se upošteva tudi plačilna zmožnost prebivalstva. Višina doklad v nobenem primeru ne sme presegati višine, odobrene za tekoče leto. Nove takse in trošarine ne bodo potrjene. Narobe: Ukinejo ali pa znižajo naj se tudi obstoječe takse, ki so pogostoma in večinoma prevelike in ne odgovarjajo vrednosti proizvodov in uslug, zaradi katere se plačujejo.

Tako prva točka naredbe. Tudi slepcu je jasno, kaka uvidevnost je vodila finančnega ministra, da se je zanj odločil. Še bolj nazorno pa govori druga točka naredbe.

2. Pri osebnih izdatkih je treba izvršiti redukcijo kar moč natančno. Zato naj se iz službe odstranijo vsi nepotrebni uradniki, službeni prejemki onih pa, ki se obdržijo v službi, ne smejo v nobenem primeru presegati prejemkov državnih uslužbencev.

Občine, ki imajo posebne statute o službenih prejemkih svojih uslužbencev, morajo te statute prilagoditi gornjemu načelu in jih predložiti z budžetom vred v odobritev. Iz proračuna je treba odstraniti vse osebne in funkcijske doklade, izjema velja le za one, ki jih prejema državni uslužbenci, in v odgovarjajoči višini. Nagrade za nadurno delo se ne smejo podeljevati in morajo zato izostati iz proračuna. Honorarjev ali posebnih nagrad ni.

Ce je neobhodno potrebno, da se v službo sprejme strokovnjak, ki pa po občinskem statutu ne more postati občinski uradnik, naj se zanj določi honorar. Število takih oseb pa mora ostati omejeno. Osebe, ki prejemajo pokojnino iz državnega proračuna, ne morejo ostati v občinski službi, razen če se za dobo te službe odpovedo državnemu pokojnini.

S to velikopotezno točko je kakor z udarcem meča konec koritarstva takih ljudi, ki na škodo kvalificiranih moči imajo po 2 ali več služb poleg pokojnine, kar je bila očitna krivica in nemali vzrok težkega gospodarskega stanja naših občin. Moralo bi se striktno prepovedati tudi, da zakonski pari ne morejo biti nameščen-